

Werkgezelschap Godsdienstsociologie en Godsdienstantropologie

Verslag presentaties bijeenkomst 2 februari 2018

Aanwezig:

Joantine Berghuijs, Pieter Boersema, Marlies ter Borg, Anja van den Bos, Markus Davidsen, Monique van Dijk-Groeneboer, Kees de Groot, Léon van Gulik, Joris Kregting (secretaris), Marten van der Meulen, Rein Nauta, Nico Plomp, JanDirk Snel, Hijme Stoffels, Sipco Vellenga (voorzitter), Paul Vermeer en Nico Vink.

In het eerste gedeelte van de bijeenkomst staat Hijme Stoffels stil bij het recente overlijden van Gerard Dekker en vervolgens staan Kees de Groot en Markus Davidsen stil bij het eveneens recente overlijden van Meerten ter Borg. Een weergave van het In Memoriam van beide prominente godsdienstsociologen leest u binnenkort in het tijdschrift *Religie en Samenleving*.

Dr. Léon Gulik (RUG en LU) over zijn proefschrift 'Moongazers & Trailblazers. Creative Dynamics in Low Country Wicca' (mei 2017).

In zijn presentatie over zijn proefschrift geeft Léon weer hoe religieuze creativiteit werkt bij Wicca, een moderne natuurreligie vallend onder het neo-paganisme. Zijn proefschrift bevat zes studies, waaronder een studie naar de spanning tussen individuele religieuze vernieuwing en de groep ('coven') en een studie naar geheimhouding bij de Wicca. Religieuze creativiteit van individuen, vaak in de vorm van religieuze ervaringen die worden opgeroepen, is bij de Wicca erg belangrijk en van daaruit is er een wisselwerking met bestaande religieuze symbolen en praktijken: de culturele laag van Wicca kan veranderen. Hoewel de Wicca uitgaan van individualistisch gelijkgestemden is er sprake van charismatische autoriteit, machtslagen (bijvoorbeeld priesters die rituelen uitvoeren) die de acceptatie van individuele religieuze creativiteit beïnvloeden.

De presentatie van Léon kunt u [hier](#) downloaden. Het proefschrift kunt [hier](#) bestellen.

In de discussie komt onder andere aan bod hoe de individualistische insteek zich verhoudt tot een gemeenschappelijke Wicca, hoe machtsstructuren bij de Wicca werken, wat voor type mensen zich tot de Wicca voelen aangetrokken en hoe men omgaat met mislukte religieuze ervaringen.

Dr. Marten van der Meulen (PThU) over zijn artikel dat recent verscheen in de *Journal of Contemporary Religion: The Passion as ludic practice—understanding public ritual performances in late modern society: a case study from the Netherlands*.

De Passion is een schouwspel over de laatste dagen van Jezus Christus dat op witte donderdag sinds 2011 plaatsvindt en waar diverse media (tv, websites, social media) aandacht aan besteden. In het onderzoek vraagt Marten zich, samen met Mirella Klomp, af wat er precies gebeurt bij de Passion. Is de Passion een revival van religieuze betrokkenheid of toch niet ("met chips op de bank")? Dit perspectief vanuit de secularisatie-theorie bleek niet handzaam en daarom is gekozen voor een alternatief: de speltheorie. De Passion

wordt gezien als spel waarbij men een eigen vorm kiest, er zijn verschillende vormen van flexibele betrokkenheid die men zelf bepaalt. Het spel zoals het gespeeld wordt door de ontvangers van de Passion wordt door Marten geïllustreerd met de reacties van twitteraars op de rol die ‘bad guy’ Dave Roelvink speelt (als Barabbas) en op de oranje executie-overalls (die IS- en Guantánamo Bay-associaties oproepen). De populariteit van de Passion wijst erop dat Nederland niet volstrekt gesecculariseerd is maar een speelveld waarop verschillende sacrale vormen zich manifesteren.

De presentatie van Marten kunt u [hier](#) downloaden. Het artikel in Journal of Contemporary Religion kunt u [hier](#) downloaden.

In de discussie gaat het onder andere over het verder ontwikkelen van de speltheorie. Interessant is verder te onderzoeken hoe de verschillende partijen die betrokken zijn bij de Passion: de organisatoren, de uitvoerders, de deelnemers, en passieve en de reagerende toeschouwers betrokken zijn op het religieuze element daarin. Ook komt aan bod hoe het spel zich verhoudt tot machtsstructuren: de zedende mediaorganisatie die het publiek probeert te beïnvloeden (de dynamiek van medialisering van de maatschappij).

